

האם כשאני מוותר אני מוותר גם על היכולת לחזור בי מהויתור? / עו"ד שלי וילנר*

עובד זר בעל אזרחות פיליפינית הגיש תביעה בטענה שעבד כמטפל סיעודי של אדם שעבר אירוע מוחי קשה וזאת למשך 16 שנה ועד לפטירת מעסיקו כשהוא הועסק 7 ימים בשבוע, מבלי שקיבל ימי חופשה או מנוחה. לאחר סיום העסקתו, נערך עמו גמר חשבון במסגרתו אישור בחתימתו על כתב ויתור בשפה האנגלית, כי קיבל את כל הזכויות המגיעות לו, בהתאם לנתונים שהוא עצמו מסר לעורך דינו. האם יכול העובד לחזור בו מכתב הויתור לאחר שהתייעץ עם עורך דין אחר וסבר שמגיעות לו זכויות נוספות?

ככלל, ניתן לוותר על זכות תביעה עתידית, בין באופן הדדי או חד צדדית והויתור יכול להיות במסמך נפרד (למשל בעת סיום העסקה או כתנאי לקבלת תגמולי ביטוח) או כסעיף בהסכם (למשל בתוך ההסכמים הסטנדרטיים מול גופיים מוסדיים ובנקים). בעניין שנדון בבית המשפט העליון בספטמבר, 2003¹, דובר על תניית ויתור תביעות שנכללה במסגרת הסכם פשרה בין בנק ללקוחו ואשר הלקוח טען שנחתמה בשל כפייה כלכלית. בית המשפט קבע, כי מאחר שההסדר מיטיב עם הלקוח אין הוא יכול לחזור בו בדיעבד מהויתור, שהיה הדדי וכלל גם נטילת סיכון מטעם הבנק, כך ששני הצדדים גידרו את הסיכויים והסיכונים שלהם. כמו תמיד, פרשנות היא דבר סובייקטיבי, וכשמדובר בויתור לפרשנות זו משמעות הרת גורל, מכיוון שיכול להיות שברגע מסוים הויתור אכן נראה מיטיב, אבל ברגע שלאחריו, כשאתה כבר לא יכול לתבוע, הוא פתאום יכול להראות מיטיב פחות ולכן חשוב גם לנסח את סעיף הויתור או כתב הויתור באופן שיקשה על תקיפתו בעתיד.

עם זאת, קיימים מקרים בהם ניתן בדיעבד לחזור מהויתור, למשל במקרה שהיה פגם חוזי בחתימה על הסכם הויתור ובמקרים מסוימים הייחודיים להסכמי ויתור. כך, למשל, ככלל, ניתן לוותר רק על זכויות שקיימות כבר במועד הויתור אך לא על זכות עתידית, מפני שמשמעות ויתור כאמור הינה פגיעה בזכות הגישה לערכאות ובזכויות חוקתיות אחרות של מי שמוותר על זכויותיו.² בנוסף, ויתור לא יחול במקרה של מרמה³, למרות שבמקרה שנדון במחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב במרץ, 2016⁴, צדדים להסכם השקעה קבעו שהמשקיע יכול לתבוע רק בגין מצגים מסוימים ובית המשפט סירב לקבל תביעה בטענה של מרמה שנגעה למצגים שלא נכללו בהסכם בשל אותה תניית ויתור וקבע, שהצד שווייתה גידר את הסיכון שלו כאשר בחר לכלול מצגים מסוימים בהסכם ויתור על הכללת מצגים אחרים. במקרה שנדון בבית המשפט העליון בדצמבר, 2019⁵ חתמה אישה על תניית ויתור רחבה ביותר, במסגרתה ויתרה על כל עילת תביעה אפשרית, לרבות עילת תביעה עתידית. בדיעבד התברר שנמסר לאישה מידע מוטעה במעמד החתימה על המסמך ובית המשפט קבע, כי לא הייתה נוטלת על עצמה את הסיכון לו ידעה שהיא מתבססת על מידע מוטעה ולכן אין תוקף לכתב הויתור.

באופן דומה, בפסק דין מנובמבר, 2024, בבית הדין לעבודה בתל אביב⁶ שהעובדות בו מתוארות בתחילת המאמר, נקבע כי על מנת שיינתן תוקף לכתב ויתור של עובד נדרש שהזכויות שעליהן ויתר העובד היו ידועות לו, נמסר לעובד לפני חתימתו על כתב הויתור חשבון ברור ומובן של הסכומים שקיבל או שהועברו לו; וכתב הויתור ברור וחד משמעי. באותו מקרה קבע בית הדין שכתב הויתור שנחתם בשפה האנגלית עבד בדרישות והוא מחייב את העובד. לסיכום, עולם הויתורים הוא עולם מורכב, בפרט כשמדובר בויתור על זכות תביעה. לפיכך, בטרם חתימה על הסכם הכולל תניית ויתור או על כתב ויתור נפרד, חשוב להיוועץ בעורך דין הבקיא בתחום החוזים ובתחום המסחרי שיידע לנסח את התנייה באופן המתיישב בצורה הטובה ביותר עם האינטרס של לקוחו ולמזער את הצורך בפתיחת הליך משפטי בקשר עמה.

* עו"ד שלי וילנר הינה עורכת דין המוסמכת בישראל, חלק מצוות משרד אפיק ושות' (www.afiklaw.com) המתמקדת בדיני חברות, ליטיגציה מסחרית ודיני מקרקעין. עו"ד וילנר בוגרת הפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב. עו"ד וילנר מוסמכת על ידי האפוטרופוס הרשמי להחתמה על יפויי כוח מתמשכים. אין בסקירה כללית זו משום ייעוץ משפטי כלשהו ומומלץ להיוועץ בעורך דין המתמחה בתחום זה בטרם קבלת כל החלטה בנושאים המתוארים בסקירה זו. לפרטים נוספים: 03-6093609, או באמצעות הדואר האלקטרוני:

afiklaw@afiklaw.com

¹ ע"א 6234/00 ש.א.פ. בע"מ נ' בנק לאומי לישראל בע"מ (22.09.2003), בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים, כ"ב הנשיאה דורית ביניש, כ"ב המשנה לנשיא אלי מצא וכ"ב השופט אדמונד לוי <https://he.afiklaw.com/caselaw/16941>

² ת"א (תל אביב-יפו) 38148-01-11 אברהם קליין נ' יעקב כהן (31.07.2018), בית המשפט המחוזי תל אביב יפו, כ"ב השופט לימור ביבי - <https://he.afiklaw.com/caselaw/16950>

³ רע"א 5938-16 אי.די.בי. חברה לפתוח בע"מ נ' אוהד אלוני (16.11.2017), בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים, כ"ב ממלא מקום הנשיא יצחק עמית, כ"ב השופטים אורי שוהם ודפנה ברק ארו <https://he.afiklaw.com/caselaw/12021>

⁴ ת"א 13-13-28598-01 טיש נ' יונג ואת' (13.03.2016), המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי תל אביב יפו, כ"ב השופט רות רון - <https://he.afiklaw.com/caselaw/16751>

⁵ ע"א 7379-18 הדר יצחקי נ' רון יצחק (18.12.2019), בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים, כ"ב ממלא מקום הנשיא יצחק עמית, כ"ב השופטים מני מזוז ודוד מינץ - <https://he.afiklaw.com/caselaw/9979>

⁶ טעש 19839-11-20 אדמונדו סאגוצ'יו - אייל נאור, 11.11.2024, בית דין אזרחי לעבודה בתל אביב-יפו, כ"ב השופט אורן שגב, נציגת ציבור (עובדים) גבי עירית אילון ונציג ציבור (מעסיקים) מר קובי חמצני - <https://he.afiklaw.com/caselaw/16954>

When I waive do I also waive the ability to withdraw from the waiver? / Shelly Wilner, Adv.*

A Filipino foreign worker in Israel filed a lawsuit claiming that he worked as a caretaker for a person who had a severe stroke for 16 years until the demise of his employer and he was employed 7 days a week, without receiving vacation or rest days. After the end of his employment, a settlement of accounts was held with him and he confirmed by signing a waiver in the English language, that he received all rights due to him, based to the data he himself gave to his lawyer. Can he later withdraw the waiver after consulting with another lawyer and was convinced that he deserves additional rights?

Generally, a future right of claim may be waived, either mutually or unilaterally, and the waiver may be in a separate document (e.g., upon termination of employment or as a condition for receiving insurance payments) or as a clause in an agreement (e.g., within the standard agreements with financial institutions or banks). In a matter discussed in the Israeli Supreme Court in September 2003, with regards to a waiver clause in a settlement agreement between a bank and its customer, the client contended that it was signed due to economic duress. The Court held that because the arrangement benefits to the client, he may not retroactively withdraw from the waiver, which was mutual and also included risk-taking on the part of the bank and thus both parties did a cost-benefit analysis. As always, interpretation is subjective and when it comes to interpretation of a waiver, interpretation issues may be material because a waiver may seem beneficial at a time but later, when one can no longer file a claim, it may suddenly seem less beneficial. Thus, it is important to formulate the waiver in a manner that will make it difficult to attack in the future.

However, there are cases where it is possible to withdraw from a waiver. For example, in case of a contractual defect in the entering into the waiver and in certain cases unique to waivers. Thus, for example, generally, only rights that already exist at the time of the waiver may be waived, but not future rights, because the meaning of such a waiver is jeopardizing the right of access to Courts and other constitutional rights of the waiving party. In addition, a waiver shall not apply in the case of fraud. Nevertheless, in a case discussed in the Economic Department of the Tel Aviv District Court in March, 2016, where parties to an investment agreement set that the investor may only sue for certain representations, the Court refused to accept a claim alleging fraud that concerned representations that were not included in the agreement due to a waiver clause. The Court held that the waiving party conducted a cost-benefit analysis when it chose to include certain representations in the agreement and waived the inclusion of others. In a case discussed by the Supreme Court in December, 2019, a woman executed a very broad waiver, waiving any possible cause of action, including future causes of claim. In retrospect, it turned out that the woman had been given misleading information when she executed the document and the Court held that she would not have assumed the risk had she known that she was relying on misleading information and therefore deemed the waiver invalid.

Similarly, in a case from November, 2024, in the Tel Aviv Labor Court, the facts of which are described at the beginning of this article, it was held that in order for an employee's waiver to be valid, it is required that the waived rights were known to him, the employee was given a clear and comprehensible account of the amounts before signing the waiver; and the waiver is clear and unambiguous. In that case, the Court held that the waiver signed in the English language complied with the requirements and is binding.

In conclusion, the world of waivers is a complex one, especially when it comes to waiving a right of claim. Therefore, before executing an agreement that includes a waiver clause or a separate waiver, it is important to consult with a lawyer with expertise in the contracts and commercial fields, who will know how to draft the waiver in a manner that best aligns with the interests of his client and minimizes the need to initiate legal proceedings related to it.

***Shelly Wilner, Adv.** is an attorney in the office of Afik & Co. (www.afiklaw.com). Her practice focuses primarily on the commercial and corporate law, litigation and real-estate. Advocate Wilner holds a major in law from the Tel Aviv University. Nothing herein should be treated as a legal advice and all issues must be reviewed on a case-by-case basis. She is certified in Israel for the execution of lasting powers of attorney. For additional details: +972-3-6093609 or at the e-mail: afiklaw@afiklaw.com

Cuando renuncio mi derechos, **¿renuncio también a la posibilidad de cancelar de la renuncia? /Shelly Wilner, Abogado**

Un trabajador extranjero filipino en Israel demandado en la corte alegando que trabajó como cuidador de una persona que sufrió un derrame cerebral grave durante 16 años hasta el fallecimiento de su empleador y que trabajaba 7 días a la semana, sin recibir vacaciones ni días de descanso. Después de terminar su empleo, se realizó un ajuste de cuentas con él y confirmó mediante la firma de una renuncia de derechos en idioma inglés que recibió todos que le correspondían, según los datos que él mismo le dio a su abogado. ¿Puede cancelar la renuncia después de consultar con otro abogado y estar convencido de que merece derechos adicionales?

En general, se puede renunciar a un derecho de reclamación futuro, ya sea de manera mutua o unilateral, y la renuncia puede estar en un documento separado (por ejemplo, al finalizar el empleo o como condición para recibir pagos de seguro) o como una cláusula en un acuerdo (por ejemplo, dentro de los acuerdos estándar con instituciones financieras o bancos). En un asunto discutido en la Corte Suprema de Israel en septiembre de 2003, en relación con una cláusula de renuncia en un acuerdo de transacción entre un banco y su cliente, el cliente sostuvo que se había firmado debido a dificultades económicas. El Tribunal decidió que, dado que el acuerdo beneficia al cliente, no puede cancelar retroactivamente la renuncia, que era mutua y también incluía la asunción de riesgos por parte del banco, por lo que ambas partes realizaron un análisis de costo-beneficio. Como siempre, la interpretación es subjetiva y, cuando se trata de la interpretación de una renuncia, las cuestiones de interpretación pueden ser importantes porque una renuncia puede parecer beneficiosa en un momento, pero más tarde, cuando ya no se puede presentar una reclamación, puede parecer de repente menos beneficiosa. Por lo tanto, es importante formular la renuncia de una manera que dificulte su impugnación en el futuro.

Sin embargo, hay casos en los que es posible cancelar de una renuncia. Por ejemplo, en caso de un defecto contractual en la celebración de la renuncia y en específicos que son propios de las renunciaciones. Así, por ejemplo, en general, solo se pueden renunciar los derechos que ya existen en el momento de la renuncia, pero no los derechos futuros, porque el significado de dicha renuncia pone en peligro el derecho de acceso a los tribunales y otros derechos constitucionales de la parte que renuncia. Además, una renuncia no se aplicará en caso de fraude. Con todo, en un caso discutido en el Departamento Económico del Tribunal de Distrito de Tel Aviv en marzo de 2016, donde las partes de un acuerdo de inversión establecieron que el inversor solo puede demandar por ciertas declaraciones, el Tribunal se negó a aceptar una demanda que alegaba fraude que se refería a declaraciones que no estaban incluidas en el acuerdo debido a una cláusula de renuncia. El Tribunal decidió que la parte que renunciaba realizó un análisis de costo-beneficio cuando eligió incluir ciertas declaraciones en el acuerdo y renunció a la inclusión de otras. En un caso discutido por la Corte Suprema en diciembre de 2019, una mujer ejecutó una renuncia muy amplia, renunciando a cualquier posible causa de acción, incluidas las futuras causas de reclamación. En retrospectiva, resultó que la mujer había recibido información engañosa cuando firmó el documento y el Tribunal decidió que no habría asumido el riesgo si hubiera sabido que se basaba en información engañosa y, por lo tanto, consideró que la renuncia no era válida.

De manera similar, en un caso de noviembre de 2024, en el Tribunal Laboral de Tel Aviv, cuyos hechos se describen al principio de este artículo, se decidió que para que la renuncia de un empleado sea válida, se requiere que el empleado conozca los derechos a los que renuncia, que se le haya dado una explicación clara y comprensible de los montos antes de firmar la renuncia; y que la renuncia sea clara e inequívoca. En ese caso, el Tribunal decidió que la renuncia firmada en idioma inglés cumplía con los requisitos y era vinculante.

En conclusión, el mundo de las renunciaciones es complejo, especialmente cuando se trata de renunciar a un derecho de reclamación. Por lo tanto, antes de ejecutar un acuerdo que incluya una cláusula de renuncia o una renuncia separada, es importante consultar con un abogado con experiencia en la disciplina jurídica contractual y comercial, quien sabrá cómo redactar la renuncia de la manera que mejor se alinee con los intereses de su cliente y minimice la necesidad de iniciar procedimientos legales relacionados con ella.

*Shelly Wilner, Adv. is an attorney in the office of Afik & Co. (www.afiklaw.com). Her practice focuses primarily on the commercial and corporate law, litigation and real-estate. Advocate Wilner holds a major in law from the Tel Aviv University. Nothing herein should be treated as a legal advice and all issues must be reviewed on a case-by-case basis. She is certified in Israel for the execution of lasting powers of attorney. For additional details: +972-3-6093609 or at the e-mail: afiklaw@afiklaw.com